

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . 2.20
za Nemčijo ololetno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . 2.—
V spravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . 7.—
za Nemčijo ololetno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . 15 „
za trikrat . . . 13 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osemtnice itd.:
enostolpna petlitrsta po 2 vlin

Poslano:

enostolpna petlitrsta po 40 vlin
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Osvojena Macedonija.

Po dveletnem srbskem gospodstvu je Macedonija osvobodjena. 12. december 1915 bo veliki večini macedonskega prebivalstva ostal prav tako nepozaben, kakor 14. oktober, ko je bolgarska armada generala Todorova prekorala meje med Bolgarijo in Novo Srbijo, da osvobodi v naslednjih dneh in tednih v neprestanih zmagovitih bojih na kljub Angležem in Francozom, ki so hoteli na pomoč ogroženim Srbom, celo Macedonijo od srbskega gospodstva.

Operacije proti Srbom v Macedoniji so se vršile neverjetno hitro. Ko so Bolgari 16. oktobra prekorali Krivo Palaniko, so že 18. oktobra dosegli Štip, naslednji dan z naskokom vzeli važno sovražno postojanko na Osigovi planini in ujeli na fronti Stračin 2000 Srbov. Dne 20. oktobra so Bolgari po ljutih bojih osvojili Kumano vo in Veleš in pri zadnjem kraju porušili vardarsko železnico, da preprečijo napredovanje Francozov, ki so prodirali v dolini Vardarja.

Med tem so proti Francozom pustili močne opazovalne čete, so nadaljevali zasledovanje poraženih Srbov proti Skoplju in Prilepu s tako odločnostjo in hitrostjo, da so že čez dva dni vdrl v Skopje in naslednji dan popolnoma osvojili mesto. Z zavzetjem Skoplja in ozemlja severozahodno od tam do sedla Kačanik je bila akcija Bolgarov na tem delu znanekrat končana, ker je bilo nadaljnje zasledovanje proti Pristini šele v tistem trenutku možno, ko se je levo krilo prve bolgarske armade generala Bojadževa toliko približalo Pristini in Kačaniku, da so morale srbske sile severno od Kačanika nastopiti umikanje. Pa tudi prodiranje od Valeša proti Prilepu je na Babuna planini in njeni okolici nalezelo na trdovratni odpor pod polkovnikom Vasičem, katerega so še le pozno mogli streti.

Dne 7. novembra so Bolgari osvojili Tetovo, 16. so zasedli Gostivar, istega dne so z naskokom vzeli srbsko postojanko na Svinicki Glavi in zasedli Prilep. 4. decembra so končno Bolgari v zvezi z nemškimi četami vkorakali v Bitolj. Isti dan so zasedli Resno, naslednji dan vzeli Dibro, 7. decembra Ohrido in končno 12. decembra Strugo. Tako je bila večina Macedonije osvobodjena, Srbi pregnani iz svojega ozemlja. Preostalo je očistitje ozemlja med Črno in Vardarjem kakor tudi levo od Vardarja in obmejne gorovja južno od Strumice od vpadlih francoskih in angleških sil.

Te so kmalu po izbruhu vojske med Bolgarijo in Srbijo vdrl iz Soluna v dolino Vardarja in naletele tu dne 17. oktobra prvič na odpor Bolgarov, tu so prodrli čez Štip in Veleš in imeli nalogo braniti južno od Strumice bolgarske meje. Pri Valandovu in Strumici so Francozi prvič občutili ostrost bolgarskega meča. Seveda so naslednje dni maloštevilne bolgarske varnostne čete potisnili nekoliko nazaj, tako da so mogli Francozi in Angleži prodrati do črte Krivolak — Gradsko — Črna reka na eni strani in do črte Kosturin — Strumica na drugi strani. Naprej pa niso mogli nikamor. Ko so se v dnevih od 10. do 13. novembra vzdignili k večjemu napadu in prekorali Črno, jih je to drago stalo. S težkimi izgubami so bili vrženi najprej do reke in nato čez reko nazaj in se od tedaj niso več upali napasti. Potisnjeni med Vardar in Črno so bili po dohodu bolgarskih ojačenj od teh tako ljuto napadeni, da so bili Francozi 4. decembra prisiljeni, da so zapustili svoje postojanke ob Vardarju pri Krivolaku in ob Črni. Bolgari so še isti dan zasledovali umikajočega sovražnika do črte Krivolak — Negotin — Kavadar. Brez odmora so se valile naslednje dni francoske kolone, od Bolgarov živahno zasledovane, in večkrat razpršene in poražene, na obeh straneh Vardarja proti grški meji. Ta beg je postal še bolj nereden, ko so Bolgari napadli tudi Angleže južno od Kosturina in jo po tridnih večdnevni bojih z ogromnimi izgubami za sovražnika vrgli nazaj. Dne 12. decembra je bolgarsko vojno vodstvo moglo poročati, da sta bila tudi zadnja dva od Angležev in Francozov zasedena kraja južne Macedonije. Doiran in Gjevčeli,

osvojena in da ni nobenega Francoza in Angleža več na macedonskih tleh.

S tem je bila osvoboditev Macedonije izvršena in se je žalostno končalo balkansko podjetje gostobesednih ententarjev, ki so hoteli rešiti Srbe. Ta blamaža bo na ugled štirisporazuma še bolj škodljivo uplivala, ker grozi očitno njegovi ekspedicijski armadi pred Solunom mnogo bolj občuten poraz, če se ne bodo še zadnje uro odločili za to, da zopet vkrcajo svoje čete.

Iz spominov vojaškega duhovnika.

Gorica, 6. decembra 1915.

Vstal sem, se prekrizal in odšel zopet proti Podgori. Pridem do mosta in hočem iti čez Sočo. Tu pomoli stražnik iz luknje svojo glavo. Pozdravim ga. On mi reče: »Pojdite hitro, kolikor le morete. Sovražnik vsakih par sekund pošilja semkaj granate.« Poslušam, a stražnik zleze v luknjo kot riba. Komaj sem preletel most, ko zaslišim za seboj eksplozijo. Pogledam nazaj in vidim, da je ravno na tistem kraju, kjer sem stal pred pol minute, razpočila granata. Okoli mene je letelo kamenje in zemlja, toda jaz sem se še pravočasno skril za neko deblo. Rešen, sem si mislil, hvala Bogu in sv. Nikolaju, katerega god je ravno danes. Šel sem k vojakom. »Kako je kaj, bratje?« — »Dobro, hvala Bogu!« V tem času še od nobenega nisem slišal, da je slabo, tudi ne takrat, kadar so bili v največji stiski! — »Bog pomaga, pa je dobro!« Tudi ako jih vidiš vse blatne, vendar jim igra na licu živahnost in posmeh. Nekdo mi pravi: »Boljše je tako, kakor pa da bi se žalostili, ko vse to nič ne pomaga.« Obiskal sem majorja Ivaniševića. Danes je njegov god. Izročil mi je 44 K, ki so jih vojaki nabrali, bolje rečeno položili na oltar, katerega so sami zgradili. Major mi pravi: »Uporabite ta denar v kakšen dobrodelen namen!« Ob 8. uri je bila sv. maša in pridiga, nato se je pela cesarska pesem. Niso se glasile orglje, ampak namesto njih — topovi. Ko sem odhajal od majorja, mi je rekel: »Nikar ne pojdite čez most. Še vedno brez prenehanja streljajo!«

Odšel sem na pokopališče padlih junakov, kjer sem našel 10 Bošnjakov. Navadno so vedno tukaj, da koplejo jame za mrtve. Ko pomolim, se hočem vrniti, ali ne morem vsled laškega bombardiranja. Sto korakov pred pokopališče padajo laške granate. Ko se je malo umirilo, nadaljujem svojo pot in grem skozi Podgoro — na levi in desni same ruševine. Od kosov granat in šrapnelov je cela zemlja kar posejana. Kamor pade velika granata, vse podere, a kamor majna — vidiš na hišah samo luknjo do luknje, kakor rešeto. Granate so padale na moji levi in desni. Prekoratil sem od dežja kalno Sočo in prispel v Gorico, katero Lahi dnevno bombardirajo, tako tudi ravno sedaj, ko to pišem.

Preje nego sem odšel v St. Peter, sem šel k don Gligu, da mu častitam, ker je ravno danes njegov god. Vstopim v sobo, okrašeno s cvetjem, na mizi pa se nahajajo slaščice, likerji in sadje. Vse to so še sinoči pripravile usmiljenke, ko je bil don Niko pri ranjenecih. Misli se so, čemu mu vsaj enkrat na leto ne zasladimo življenja. Navadno mu vedno pravijo: »Pridite oče, prišlo je zopet par težko ranjenih!«

Vrnem se!

Na potu srečam skupino vojakov. Pridružim se jim in se pričnem z njimi pogovarjati. Posebno neki Doljanič je bil zgovoren. »Včeraj so me ujeli Lahi, a glejte, danes sem zopet pri svoji četi.« Nato nadaljuje: »Bil sem na straži. Naenkrat vidim pred seboj desetorico Lahov. Pričeli so rezati žice. Zgrabim puško in ustrelim. Eden pade in slišim, kako pravi hrvaško: »Joj, mati, umrem!« — (To ni prvič, da se sliši iz laškega okopa hrvaško. Mnogo je takih, ki so delali v Dalmaciji in se pričeli jezika). Prevrnem drugega, tretjega. Naenkrat me nekdo zgrabi od zadaj za vrat. Slišim: »Butta il fucile!« Obrnem se: Lah! Vzeli so mi puško. Ni bilo drugače, moral sem iti z njimi. Srečam njihovega častnika, lisica, ali tudi jay nisem tako neumen. K sreči je prišlo bližje nekaj naših vojakov. Pričeli so metati ročne bombe. Ostane 5

do 6 ranjenih, drugi so izgubili glavo. Sedaj pa jaz prevzamem vodstvo. Per degna, per degna! Semkaj — semkaj! Njihov častnik opazi, da jih napačno peljem. Naši so še bolj pričeli streljati. Naenkrat izgine tudi častnik. Ostal sem sam s 15 Lahi. Odpejati jih hočem k našemu bataljonskemu poveljniku. »Semkaj, bratje, tukaj je varno!« Plazimo se po zemlji. Ti reveži ne vedo, kam jih peljem. Naenkrat se znajdejo pred našim majorjem Rašico. »Ponižno javljam, da sem vam pripeljal 15 Lahov!« Lahi so se čudili, ali je bilo že prepozno. Tu so jih razorožili, a jaz sem dobil drugo puško. »Novine.«

V obstreljevanju Gorici.

4. decembra. Današnje jutro je zopet žalostno in deževno. Razne mestne ceste zopet odmevajo od korakov maloštevilnih pasantov. Ob poslopjih se vzdiguje siva megla, ki napravlja zrak težkim. Kakor zavesa leži nad mestom. Tudi danes so se srečavali na cestah ljudje, katerih obrazi niso bili vsakdanji. Na licu vseh se je bralo vprašanje: »Kaj nam prinese današnji dan?« In prinesel nam je, česar se je moglo komaj še pričakovati: Znatno zmanjšanje silovitega obstreljevanja, ki je trajalo več dni in noči. Samo semtertja je priletela v mesto kakšna granata ali šrapnel in še to le manjšega kalibra.

Vsled obstreljevanja v pretekli noči je bilo zopet poškodovanih mnogo poslopj, tako neka velika hiša v via Codelli, ki je dobila dva polna strela, in dve nadaljni hiši v isti ulici, katere sta v notranjosti močno poškodovani. Tudi v sosednji via Matoli so granate napravile mnogo škode; spodnji del neke nove hiše, last stavbnega podjetnika Mozetiča je bil razstreljen.

Pri goriškem območju ni prišlo danes do nobenega podjetja posebne važnosti. Tudi pri Oslavju, kjer so hoteli Italijani v prejšnjih dneh z vso silo predreti, prišlo danes do nobenih novih bojov. Italijane so namreč njihovi zadnji napadi stali strašnih žrtev, ki so jim najbrže vzeli veselje do novih napadov. Kakor pripovedujejo udeleženci v bojih pri Oslavju, leže pred našimi tamošnjimi postojankami cele gore sovražnih trupel, katerih pokop je nemogoče, ker jih Lahi po ruskem vzoru ne pustijo pokopati; kajti kakor hitro se pokaže oddelek označen z rdečim križem, takoj streljajo nanj . . .

5. decembra. Tudi danes je kazalo nebo svoje jokajoče lice. Ob jutranjem svitu se je zopet pričel topniški boj in granate in šrapneli so pričeli peti. Proti poldnevju sem si šel ogledati škodo, ki so jo napravili do večera s svojim silovitim obstreljevanjem. Na srednjem Corsu sem našel težko poškodovanih pet eden zraven drugega stoječih dvonadstropnih poslopj vzhodne fronte. Hiša, v kateri stanuje primarij dr. Defranceschi, je tako razstreljena, da se bo morala na novo graditi. Tudi mnogo poslopj zahodne fronte je mnogo trpelo. Železna vrata mnogih trgovin so razbita ali pa utisnjena, v notranjosti lokalov vse uničeno in razmetano. Hotel »K Pošti« v Gledališki ulici je poškodovan z gornjem delu. Zelo mnogo je poškodovanih poslopj v via Trieste; tam ni skoro nobena hiša več cela.

6. decembra. Noč na danes je bila primeroma mirnejša kakor pretekla, vendar niso granate tudi danes prizanašale mestu. Kakor sem mogel doznati ob svitu današnjega oblačnega dne, so obiskale granate ponovno ulico Mattioli.

Danes zjutraj sem se podal na spodnji Corso, blizu južnega kolodvora, da si ogledam tamošnje poškodbe. Preluknjano zidovje, razbita okna, razstreljene strehe, odbiti okrajki in strešna opeka so pričali o obstreljevanju. Tako kakor na spodnjem Corsu izgleda tudi v postranskih ulicah. Povsod ruševine zidovja, stekleni drobci in omet. — Proti 10. uri dopoldne so pričeli Lahi zopet po načrtu obstreljevati posamezne dele Gorice. Z uro v roki se je moglo pričakovati trenutka, ko dospe semkaj granata. Za razliko prejšnjih dni so padale v mesto granate težkega kalibra. To noro streljanje, ki je naperjeno edino da se unici zasebna last, je trajalo do poldneva,

nakar je nastopil že navadni odmor, da se okrepijo za nadaljevanje njihovega »kulturnega dela«. Nato so zopet pričeli z bombardiranjem . . .

Elizabetna otroška bolnišnica v Ljubljani.

Dne 19. novembra letos je praznovala Elizabetna otroška bolnišnica v Ljubljani 50 letnico svojega obstanka. Prvo pobudo za ustanovitev tega zavoda je dal ljubljanski zdravnik dr. Viljem Kovač, ki je pridobil za svojo stvar tedanjega župana dr. Etbina Costa. 26. junija 1865 je sklenil občinski svet ljubljanski ustanovitev otroške bolnišnice, osnoval se je ustanovni odbor gospodov in gospe, nabralo se je v kratkem času več tisoč goldinarjev darov, kupila hiša št. 54 na Poljanah, preuredila in opremila svojemu namenu primerno in že 29. novembra 1865 se je bolnišnica blagoslovila in otvorila. Ob tej priliki je župan dr. Costa naznanil, da je mestna občina zagotovila novi bolnišnici 300 gld. letne podpore.

Bolnišnica, nad katero je bila prevzeta pokroviteljstvo nezabna cesarica Elizabeta (po njeni smrti je stopila na njeno mesto Nj. c. in kr. Visokost knežinja Elizabeta Marija Windischgrätz), je takoj začela s svojim blagonsnim delovanjem. Imela je izprva na razpolago 12 brezplačnih postelj in eno proti plačilu. Zdravniško vodstvo je izvrševal brezplačno dr. Viljem Kovač, in sicer celih dvajset let. Po njegovi smrti je zavzel njegovo mesto c. kr. san. svetnik dr. Julij Schuster, ki do današnjega dne, to je celih 30 let, poštovno deluje kot bolnišnični ravnatelj in ordinarij. Kot drugi zdravnik mu v človekoljubnem delu že skoraj deset let stoji ob strani dr. Josip Staudacher. Predsedniki društva za vzdrževanje bolnišnice so bili po vrsti: dr. Etbin Costa, dr. Jožef Suppan, Anton Laschan vitez pl. Moorland, dr. Emil Bock star., Albert Samassa, Jožef Luckmann, Anton Luckmann. Sedanji načelnik je gosp. podpolkovnik Karl Kastl pl. Traunstädt, ki je bil tudi deset let upravitelj zavoda. Izmed dam, ki so si stekle za Elizabetno otroško bolnišnico posebnih zaslug, naj omenimo le gospe: Amalija Hauffen, Ana Pessiack, Jakobina Suppan.

Dne 19. novembra 1889 se je zavod preselil v novozgrajeno lastno hišo na Elizabetni cesti, kjer se nahaja še danes. Število oskrbovanih bolnih otrok je rastlo in se raste od leta do leta. V letih od 1885. do konca l. 1904. se je zdravilo in oskrbovalo v zavodu vsega vkup 4363 otrok, v naslednjih desetih letih t. j. do novembra 1915 pa nad 5100 bolnih otrok.

V zadnjih desetih letih se je zavod pod posebno skrbnim vodstvom podpolkovnika Kastla pl. Traunstäta znatno razvil in izpopolnil; danes razpolaga s 50 posteljami, ki pa že tudi več ne zadostujejo in bi bilo treba najmanj še 10 novih postelj. Uvedla se je električna razsvetljava, izpopolnila kanalizacija, vsa oprava in stene v bolniških sobah so se preplekale z belo oljnato barvo, dozidali sta se dve lepi kopalnici itd. itd.

Poseben blagoslov za bedne bolne otročice in njih družine je Elizabetna otroška bolnišnica v sedanjem vojnem času. Letošnje leto (do 12. decembra) je bilo sprejetih in oskrbovanih že 614 bolnih otrok. Izmed teh je bilo 156 (lani 61) takih, katerih očetje se kot rezervisti, domobranci ali črnovojniki nahajajo na raznih bojiščih. Razen teh se je zdravilo in oskrbovalo v bolnišnici 6 otrok galških in 29 otrok revnih primorskih begunskih družin.

Le tisti, ki so mu bliže znane razmere, v polni meri, kaj pomenijo naved. štev., v, koliko neveljavih zaslug za trpeče človeštvo so si pridobili ustanovitelj, voditelj in podporniki zavoda. Vsem gori imenovanim in neimenovanim dobrotnikom je naša javnost dolžna najgloblje hvaležnosti.

Prav posebno se pa moramo na tem mestu spomniti sedanjega plemenitega predsednika, gospoda podpolkovnika Karla Kastl pl. Traunstäta. Po svoji človekoljubnosti in ljudomilosti obče znani gospod polkovnik posveča ves svoj prosti

čas zavodu; ni ga dne, da ne bi prišel v zavod, ako ga huda bolezen ne zadrži. Pozna in zanima se za vsakega posameznega otroka brez vsake razlike. Zanima se celo za domače razmere posameznih otrok in nudi svojo plemenito in uspešno pomoč tudi preko mej zavoda. Nekatere vojaške družine so našle v njem takorekoč drugega očeta. Njegova dobrota ne pozna mej. Očetovsko skrbi za vse: za otročiče, ki so v zavodu, pa tudi za tiste, ki jim strežejo s pravo junaško ljubeznijo: za čast, sestre usmiljenke. Vsem je enako mil in dober in vsi se čutijo srečne in varne pod njegovim okriljem. Naj bi mu dobroti Bog obilo poplačal, naj bi tudi nad njegovimi dragimi, ki jih je sedanja vojna tako kruto prizadela, zopet zasijala sreča in radost. Bog ohrani gospoda podpolkovnika zavodu in njim še dolgo let!

Vso našo hvaležnost in občudovanje zaslužijo končno častite sestre usmiljenke, izmed katerih nekatere že nad 20 let izvršujejo svoje plemenito, za svet polno znanje v tej bolnišnici. Prednica, čast. sestra Benigna Župevc, je zavodu skrbna in izkušena gospodinja ter dobra mati; pri njej najdemo ljubeznivo razumevanje in tolažbo tudi matere bolnih otrok ali drugi svojci. Tudi njej in vsem usmiljenkam velja naš iskreni: Bog plačaj!

Elizabethna otroška bolnišnica v Ljubljani veliki javnosti ni posebno znana, tembolj pa onim, ki so prišli v položaj, da jim je zbolel en ali več otrok, pa v svoji revščini ali drugačni stiski niso vedeli kam z njimi. Elizabethna otroška bolnišnica je tisto zatočišče, kjer najdemo ubogi mali trpin v vsikdar odprta vrata in ljubezniv sprejem, kjer se ne zahteva ne plačila, ne izkazil od župana itd. Bolno dete, potrebno zdravniške nege in pomoči, beden malček, ki je oslabil vsled same zapuščenosti in stradanja — je privilegiran, časten gost Elizabethne otroške bolnišnice. Veliki javnosti se niti ne sanja, kakšna čudovita dejanja krščanske ljubezni in krščanskega usmiljenja se vrše v hiši, ki stoji napol skrita za smrekami in kostanji koncem Elizabethne ceste v Ljubljani. Ako te je usoda pripeljala na obisk v ta zavod, ga gotovo ne boš zapustil, ne da bi bil bogato obdarovan: Ako nisi nikdar občutil nebeškega blaženstva krščanske ljubezni do bližnjega, ako ti je srce v življenjskem boju in prevarah okorelo in postalo pusto — tu se ti bo otajalo in oživilo, tu boš našel novo vero in novo voljo za dobra dela, tu se boš očistil sebičnosti, samoljubja, brezčutnosti. Od otroka, ki ti je v sorodu in si ga prišel obiskat, boš nehoti stopil k njegovemu sotrpnu, pa k tretjemu in četrtemu. Vsi so več ali manj bolni ali vsaj oslabil, marsikateri pač tudi neozdravljiv, morda mučenik. Tu vidiš enega z izpuščaji, ondi drugega z bolnimi nogami, rokami, tu je eden, ki ga je zdelala črevesna bolezen, a se že popravlja, tam jih je par, ki niso videti bolni in jih je res le lakota pripeljala v to zavetišče ter se bodo kmalu krepko popravili. Najdeš celo še le mesec staro dete — dete morda brez očeta... Blagor mu, da je našlo pot v to hišo, kjer ima snažno posteljico, pravo nego in hrano! Vsi ti Ivančki in Lojziki in Micike se ti zde kakor angelci, ki morajo trpeti radi tujih grehov... Pa Bog jih ni pozabil, odprl jim je vrata v to hišo, kjer so preskrbljeni v dušnem in telesnem oziru, bivajo v lepih, snažnih, toplih prostorih, poleti jim je na razpolago prijazen vrt z drevjem in kupi drobnega peska, imajo redno hrano in marsikaj kak poseben pobotšek — dobrih src se ne zmanjka! Za njih telesno zdravje je poskrbljeno po zdravniku in materinsko mesto zastopajo usmiljene sestre — angeli prave krščanske ljubezni. Bodi kdorkoli — ko vidiš vse to in se približe seznaniš z družinskimi razmerami posameznih otročičev, ne moreš drugače nego da iz globine duše vzdihneš: Bog blagoslovi, Bog tisočero plačaj vsem, ki imajo svoj delež pri ustanovitvi in vzdrževanju tega zavoda!

Kdor more, naj ne zamudi prilike, da se udeleži dela usmiljenja za revne bolne otroke; pristopi kar društvu kot član ali pa naj sicer daruje, kar in kolikor more. Vsak dar je dobrodošel!

Zadnji čas je prejela Elizabethna otroška bolnišnica naslednje darove: Gospa Katarina Fink iz Kranja: lep oltarni prt in Iv. Kosiša iz Ivovk: novo obleko za ministranta v zavodovi kapeli; dalje 2 vreči krompirja in 20 K. Za Miklavža so darovali bolnim malčkom: Gospa profesorja Marija Jarc 2 velika zaboja dobrih jabolk, g. Jakob Kozjek 14 K, gospa Marija Perdan razno sadje, pecivo in igračice, monsieur Tomo Zupan zaboja jabolk. Potom c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju je prejel zavod 3 vreče posušenega sadja. Tudi gđ. Pavla in g. Josip Babič iz Kranja nista pozabila zavoda, ki jima je posbno pri srcu. Tako so hili tudi revni bolni otročiči v bolnišnici deležni Miklavževega veselja. Bog naj dobrotnikom sotoero povrne. Bog daj pa tudi obilo posnemalcev za Božič!

Postojanke južno od Plevlja osvojene. — Bolgarsko poročilo o osvojitvi Makedonije.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. decembra. Uradno se poroča:

Naše čete so s naskokom vzele črnogorske postojanke južno od Plevlja na Vrane gori. V prostoru severno od Berana smo privedli zopet 2300 ujetnikov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. decembra. Uradno se poroča:

Avstrijske čete so zopet prisilile sovražnika, da se je moral južozahodno in južno od Plevlja umakniti. Tam in v vzhodnih črnogorskih gorah so privedli približno 2500 ujetnikov.

Vrhovno vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 14. decembra (K. u.) Uradno poročilo o operacijah dne 12. decembra:

12. december bo zgodovinski dan za bolgarsko armado in bolgarsko ljudstvo. Ta dan je zasedla naša armada zadnja tri mesta, ki so se še nahajala v rokah našega sovražnika: Dojran, Gjevgeji in Strugo.

Srbi, Angleži in Francozi so dobili zadnje udarce na bregovih Dojranskega in Ohridskega jezera. Makedonija je sedaj osvobodena. Noben sovražni vojak ne stoji več na makedonskih tleh. Operacije tega dne so se vršile tako-le:

Po večeršnjem porazu Angležev in Francozov na levem bregu Vardarja in po razbitju njih središča pri Furki se je sovražnik umaknil na nevtrarno grško ozemlje, zasledovan od naših čet do grške meje. Okoli 12. ure opoldne je bil vzlet Dojran. Naše čete so bile navdušeno pozdravljene. Vedno in vedno so se razlegali živjoklici na kralja. Vojake so obmetavali s cveticami. Tu ujeti, mrtvi in ranjeni vojaki pripadajo večinom 10. in 22. angleški diviziji, ki obstojita iz 29., 30., 31., 65., 66. in 67. brigade. Te so popolnoma razbite in popuščajo pri umikanju topove, puške, patrone, kroglice itd. Plen se bo šele preštel. Ujeli smo 200 sovražnikov.

Naša na desnem bregu Vardarja Francoze zasledujoča skupina je vrgla sovražnika iz njegove postojanke na grško ozemlje.

Ob 5. uri 30 minut popoldne smo vzeli mesto Gjevgeji. Francozi so pri svojem umikanju zažgali kolodvor, vojašnice in obe bolnišnici ter razstrelili železniški most čez Vardar južno od Gjevgeji.

Armada generala Sarrailla je južno od črte Gjevgeji-Dojran vržena nazaj na grško ozemlje. Pravičnost zahteva, da se približe, da so se francoske čete borile veliko bolj junaško kot angleške.

Dosedanjih operacij proti nam se je udeleževala cela ekspedicijska armada generala Sarrailla, obstoječa iz 97.000 Francozov in 73.000 Angležev, skupno 170.000 mož s 600 poljskimi, 130 gorskimi topovi in 30 težkimi havbicami.

Sedaj, ko smo pregnali Francoze in Angleže, se ne nahaja noben sovražni vojak na makedonskih tleh. Zasledovanje sovražnika je začasno ustavljeno.

Zadnji ostanki srbske armade, ki gredo čez Bitolj, Ohrid—Strugo v Albanijo, so se po porazu pri Ohridi umaknili na levi breg Črne Drine, potem, ko so razstrelili vse mostove. Danes ob jutranji zori so naše čete tam in od Struge prekorale Drin in odločno napadle Srbe, pri čemur so ujeli 400 vojakov in zaplenile 3 topove. Zasledovanje se nadaljuje v smeri proti Elbasanu.

× × ×

Črnogorsko uradno poročilo.

Dunaj. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: 11. decembra. Dve avstrijski letali sta vrgli dopoldne sedem bomb na Skader, a škode niso povzročile. Pet drugih letal je vrglo popoldne 16 bomb na Bar. Dve sta padli v vrtove kraljeviča Danila, ena je razpočila v skladišču tobačne rezije, a je povzročila le malo škodo. Dve na Dulčinj vrženi bombi sta ubili več tovarne živine.

Črnogorski generalni konzulat v Rimu objavlja sledečo uradno brzojavko iz Cetinje: Dne 12. t. m. brezuspešni boji prednjih straž na čeli bojni črti, med katerimi smo ujeli 35 mož.

Francosko uradno poročilo.

Dunaj. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: 11. decembra. Orientska armada se umika dalje. Naše čete so se umaknile ponoči na 11. t. m. brez boja na črto Smokvica-Dorainsko jezero. Dne 11. t. m. so odbile več bolgarskih napadov.

Solun, 14. decembra. (K. u.) Agence Havas: Angleško-francoske čete se tostran grške meje načrtoma umikajo z malimi izgubami dalje. Angleška ojačenja še redno dohajajo. Ustavljen je železniški promet na zvezni progi orientske železnice s Solunom. Gjevgeji gori.

Prodiranje v Črnogoro.

Vojni poročevalci poročajo 14. t. m.: Na 1029 metrov visoki Vrana Gori so zgradili Črnogorci dobre postojanke, ki naj bi zavirale prodiranje naših čet proti Plevlju. Naše čete so vzele te postojanke z naskokom, pregnale so Črnogorce iz njih strelskih jarkov in so včeraj pridobile precej ozemlja.

Boj za nas ugodno napreduje tudi severno od Berana. Privedli so zopet 3200 ujetnikov. Črnogorske gore sicer lahko tu in zahodno od Rožaja zavirajo naše prodiranje, a zadržati ga ne morejo. V teh gorah ni mogoče, da bi kolone skupno korakale in morejo vzdrževati stik, ko prodirajo, le s poizvedovalnimi stražami.

Mala vojska, ki jo pospešujejo soteske, dupljine in gorski prelazi, zahteva najskrajnejšo previdnost. Na nekaterih prodiralnih cestah morajo zavarovati zase vsaki pol kilometer, da preprečijo lahko zavratne presenetljive napade skritih črnogorskih in srbskih vojakov in civilnega prebivalstva.

Kakor se poroča iz Cetinje, so bombe naših letalcev med še ostalim prebivalstvom uničevalno učinkovale.

Petina Črnogore zasedena.

Berlin. »Magdeburgische Zitg.« poroča: V rokah zmagovitih zaveznikov se nahaja že petina ozemlja črnogorske države.

Dve srbski diviziji v Skadru.

Kodanj. V Skader sta prišli dve srbski diviziji. Glavna armada se nahaja med Skadrom in Dračem s krili proti Jadranskemu morju.

Štirje albanski okraji odpadli od Essad paše.

Milan. Albanski glavarji okrajev Elbassan, Tirana, Kroja in Kavaja so se proglasili v Tirani kot neodvisno ljudsko zastopstvo in tako odpadli od Essad paše.

Napad na bolgarsko primorje.

Kodanj. Iz Bukarešta se brzojavlja listu »Politiken«: Združeno angleško, francosko in italijansko brodogojstvo je napadlo bolgarsko obal in doseglo na nekaterih točkah uspehe. Med Dedeagačem, Dimotiko in Carigradom so na nekaterih točkah poškodovali železniške proge.

Bratski spor med Karađorgjeviči.

Budimpešta. »A Vilag« poroča iz Bukarešta: Poroča se o sporu med kraljevičem Aleksandrom in srbskim princem Jurijem. Kraljevič Aleksander dolži javno svojega brata, da je povzročil svetovno vojno in se ni oziral na to, da lahko zadene srbski narod katastrofa. Princ Jurij je odgovoril, da je kraljevič s svojo nerodnostjo popolnoma izpodkopal ugled Karađorgjevičev tudi nasproti sporazumu. Sprla sta se tako, da brata več ne občujeta.

Stockholm. (Kor. ur.) Poročevalec lista »Nove Vremja« se je razgovarjal s srbskim ministrskim predsednikom Pasićem, ki je izjavil, da Srbija še ni doživela tako strašnih časov, kakršni so sedanji. Gre se za obstoj dežele. Izstradani begunci govore glasnejše kakor vsak drug opis. Kljub temu hoče narod potrpežljivo vztrajati.

Italijani zopet obstreljujejo Gorico.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. decembra. Uradno se poroča:

Lahi delujejo v Judikariji dalje. Odbili smo posamezne napade sovražnika. S topovi so zopet streljali na tisti mestni del Gorice, ki leži ob cesti v St. Peter.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Dunaj. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: 12. decembra. V gorskem odseku med Judikarijo in dolino Loncei so nam dovedle ofenzivne operacije do zasedbe višin na severozahodnem delu kotline Rezzeca, ki nam zagotavljajo njeno gotovo last. Napad, ki se je pričel 7. t. m., se je mirno izvajal, ker je šlo za to, da se bori močnimi baterijami skupine Ladaro in da odstranimo obrambne naprave sovražnika. Ponoči na 10. t. m. so došli naši pehotni in alpski oddelki v streljalno področje zahodnega in vzhodnega vrha gore Vies in roba Monte Mascio, južozahodno od Nozzolo. Drugo jutro je osvojila naša pehota močnejše sovražne postojanke in sicer je v zela z bajonetom povrsti strelske jarke in končno glavno postojanko. Na ostalih bojnih črtah je položaj neizpremenjen.

13. decembra. Na bojni črti ob Soči in na Krasu je včeraj ljuto streljalo sovražno topništvo. Ko je nastalo temno, je

Črnopoltni vojaki sporazuma na Balkanu zmrzujejo.

Sofija. Listi obveščajo, da kar v množicah radi velikega mraza zmrzujejo črnopoltni vojaki sporazuma. Ob Strumici je nezadostno oblečene vojake med mrazom 29 stopinj tako zeblo, da niso mogli več držati pušk. Prodirajoči Bolgari so našli v sovražnih strelskih jarkih veliko zmrznjenih vojakov.

× × ×

Še vedno — megla?

Atene, 14. decembra. Iz bližnjih vladnih krogov se poroča, da zadnji odgovor grške vlade še ne pomenja, da bi bilo konec zmed. Izmed bistvenih vprašanj doslej ni bilo niti eno popolnoma rešeno. Nota samo ponavlja dobrohotnost grške vlade napram ententi in da je Grčija pripravljena za gotove ugoditve, če bi bilo s tem pomagano, da se razrešijo kočljiva nasprotja. Več kakor tega ne izraža odgovor grške vlade. Večina važnih vprašanj je še nerešena, ne da bi bilo upanja za razrešitev. Najprej treba zagotoviti nedotakljivost grškega ozemlja, za tem pa je velikega pomena za entente čete vprašanje o porabljanju grških železnic. Za vse to doslej ni bilo niti pravih predlogov za nadaljnje obravnavanje. Danes torej položaj ni prav nič jasnejši, k večjemu toliko, da bo Grčija tako ali tako trpela škodo, naj pride kar hoče.

Konzuli ostanejo v Solunu.

Frankfurt, 14. decembra. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada, da je po zadnjih vesteh iz Aten odklonila grška vlada zahtevo entente, da bi odstranila nemškega in avstro-ogrškega konzula iz Soluna.

Ententa — ničesar dosegla?

Lugano, 14. decembra. Časopisi naznajo sporazum entente z Grčijo. Uradno je le to znano, da Skuludis odklanja vsako kršitev grške nevtralnosti in suverenosti. V Rimu se boje, da ententa vključ formalnemu sporazumu pravzaprav nič ne pridobi. Sonnino se je dolgo posvetoval s francoskim poslanikom Barrère.

Skromnost entente.

Budimpešta, 14. decembra. »Ruskoje Vedomosti« objavljajo pogovor z ruskim poslanikom v Atenah Denuidovom, ki je izjavil, da bodo zavezniki zdaj samo predlagali razgovor o suverenih pravicah in mednarodnih stikih Grčije. Zavezniki zahtevajo le to, da se morejo v Makedoniji boriti.

Zboljšane razmere sporazuma z Grško.

Lugano. »Secolo« poroča: Razmere med četverosporazumom in Grško so se v toliko izboljšale, da se francoski in angleški generalni štab lahko pripravi na obrambo Soluna. V Solunu so zopet izkrcali nove čete četverosporazuma.

45 vojnih ladij sporazuma v grškem morju.

Lugano. Iz Milana: Sporazum je zbral v grškem morju 45 vojnih ladij.

Pripravljeni za vse slučaje!

Budimpešta, 14. decembra. Major v. Schreibershofen piše v »Pester Lloyd«: O stališču Grčije ni doslej še nobenih gotovih poročil, posebno ne o tem, kako bo nastopila zdaj, ko so bile entente čete vržene na grško ozemlje. S tem nastane nevarnost, da se prenese preganjanje in boj na grška tla. Bodoči razvoj nam ne dela skrbi, v miru in zavešti pričakujemo, dasi vemo, da je Grčija v zelo težavem položaju. Grčija naj se odloči le za lastne koristi, ki se ji zde najboljše. Vemo trdno, da je naše vojno vodstvo pripravljeno za vse slučaje.

Naša vojna duhovščina na južozahodni fronti.

Vojni škof je izdal naslednje pismo vojnim duhovnikom:

Vrnivši se na Dunaj z nadzorovalnega potovanja na fronti na Tirolskem, Koroskem in pri soški armadi, izpolnjevam prijetno dolžnost izrekačoj gospodom vojnim superiorom armade za smotreno, zanesljivo in izvrstno vodstvo dušnega pastirstva, pa tudi ostalim gospodom vojnim kuratom za njihovo pogumno in požrtvovalno obnašanje in delovanje svoje najpolnejše priznanje in najiskrenejšo zahvalo.

Z veseljem sem videl, da je primerno in zadostno število vojnih kuratov na junaški način opravlja dušnopastirsko službo v najsprejnejših postojankah, na obvezovališčih, v bolnišnicah, v mobilnih, rezervnih in epidemijskih bolnišnicah. Bilo je srce povzdigujoče videti, kako častiti gospode v kraljestvu snega in ledu, dva- do tritisoč metrov visoko, v kolibah, ki so jih mnogi sami zgradili, dele z vojniki vse trpljenje in nevarnosti in v teh položajih neutrudljivo

in neustrašeno dele sv. zakramente in opravljajo službo božjo; po prvi sv. maši gredo mnogokrat tri do štiri ure daleč po najtežjih zasneženih gorskih potih, ali se pa po vspenjačah podajo v druge postojanke, da opravijo drugo sv. mašo.

Najvišji poveljniki so mi polni hvale in priznanja vedno in vedno zopet javljali, kako naši vojni kurati vsikdar v najnevarnejših položajih in v območju ognja vrše svojo sveto službo, navdušujejo čete in jih vzpodbujajo, rešijo iz z granatami obstreljevanje cerkve Najsvetejše, opravljajo v Gorici sredi stotisočeri granat brez strahu in pogumno dušno pastirstvo in si z nešteti slavnimi čini pridobivajo nevenljive zasluge.

Klanjam se pred tem poštovanjem in junaštvom, ki je bilo v mnogoterih slučajih nagajeno z Najvišjimi odlikovanji in ki ima v ponosni zavesti zvestega izpolnjevanja dolžnosti, v zavesti, da je v pravični voji za prestol in domovino storil najvišje, svoje popolno plačilo.

Delujte dalje v tem smislu in v tem duhu in dično se udeležujte tudi zanaprej uspehov naše preslavne armade. Izporočam Vam najiskrenejšo zahvalo in najpriščnejše blagoslovne želje za Vašo nadaljnjo blagovito delovanje!

Dunaj, 8. decembra 1915.

Emerich Bjelik l. r.,
škof, apostolski vojni vikar.

Pot v Trst je še dolga.

Lučano. Barzilaj je v nekem govoru glede na Trst izjavil, da je do tja še dolga pot in da je potrebno za to še veliko naporov in žrtv.

Naši letalci na jugozapadu.

Iz vojnodopisnega stana se poroča:

Terenske razmere na naši bojni fronti proti Italiji so stavile letalskemu poizvedovanju naloge, ki spadajo pač med najtežje v celi svetovni vojni. Višinska pogorja alp, ki leže povprečno s smerjo poleta in se upirajo kakor navidezno nepremagljive kulise vsakemu poizvedovalnemu poletu, silijo tu naše letalce, da vrše vojno poizvedovanje iz popolnoma novih višin. Razen z višino gorovja, ki znaša povprečno krog 3000 m, je računati še s sovražnim učinkovanjem; italijanske artiljerijske postojanke leže nad 2000 m visoko, njihovi infanterijski in strojno-puškini oddelki pa se uveljavljajo do najvišjih vrhov. Ob normalnih razmerah, kakor so n. pr. na soški fronti, se izvršuje poizvedovanje iz višine 1500—2000 m. Če se ta višina prišteje k poletom čez alpe, dobimo povprečno poletno višino okroglih 5000 m. Ker piloti seveda ne plavajo neprestano v takih višinah, marveč se morajo spuščati globoko navzdol, so tudi posebno izpostavljeni nevarnosti sovražnega ognja. Terenske razmere zahtevajo tudi brezpogojno zanesljivo delovanje motorja; ako bi ta kdaj iz tehničnih vzrokov odpovedal ali postal vsled učinka sovražnih strelav nesposoben za obrat, potem izgine skoraj vsaka možnost, da bi letalec zasilno pristal. Doline imajo povprečno komaj 200 m spodnje širine in so gosto zaraščene z gozdom; planot na višinah apnenega gorovja ni, tako da ostanejo vselej edina možnost za pristajanje širše doline, ki pa leže večinoma v veliki oddaljenosti od fronte. Meteorološke razmere v gorovju povzročajo čisto nenadne tvorbe megle in oblakov, ki stavijo pilote ob vrnitvi mnogokrat pred čisto presenetljivo nalogo, da prodro iz poletne višine 4000 m skozi steno oblakov, kar je vedno zvezano z resno nevarnostjo, da letalec zadene ob strme gorske čeri. Tudi na severu velike poprečne drage, ki jo ustvarjata Rienz in Drava, leže visoka pogorja, ki segajo daleč v normalno višino oblakov in silijo letalca, da pristane v tej tesni omejitvi med severom in jugom. Vplivi vetrov povzročajo popolno negotovost v brzini in poletni smeri; oblaki skladi, do 600 m debeli in še čez, jemljejo vsako možnost za orientiranje, razen one, ki jo daje kompas. Polet po maloštevilnih poprečnih dolinah, ki bi omogočale manjše višine, je nemogoč vsled velike razsežnosti zasadenih podolžnih hrbtov in tudi zato, ker silijo gore, ki obdajajo doline, tudi tu k trajnim višinskim poletom.

Že meseca oktobra, v času ko je bila večina gorskih hrbtov še brez snega, je dosegel mraz mero, da je znašala razlika med višinsko in talno temperaturo 31 stopinj. V novembru, ko je sneg trajno obležal že 800 m visoko, so temperature znatno padle in se vedno bolj blizajo minimumu 37 stopinj. Kakšne zahteve stavi s tolikim mrazom zvezani propelski veter na pilota in opozovalca, more samo oni presoditi, komur je polet v gorovju samemu znan.

Popolnoma različna solčna ogrevanja imajo severna in južna pobočja gora, preko katerih mora letalec radi ozkih dolin neprestano leteti; ti večni tokovi v zraku so vzrok najtežjim izpremembam, vsled katerih je propad 150 m in več vsakdanji dogodek. Tudi nepremagljiv gornji pritisk postavi večkrat vsakemu dviganju in s tem poizvedovanju nezaželen cilj. Iz teh težkih vzrokov se doslej še noben Italijan

ni upal čez pravo gorovje in se tudi v bodoče ne bo, če ne izpremene popolnoma svoje navade, da poizvedujejo samo tako daleč čez fronto, da morejo v sili v drkalnem poletu še dospeti za svoje črte.

Težave, ki se stavijo poizvedovanju opazovalcev, so istotako najožje zvezane s terenskimi razmerami. Velika višina, v kateri je letalec prisiljen letati, povzroča, da se vidi po stojanke zelo zmanjšane in ako nastopi gorska megla, kar se čisto zgodi, se obrisi razgube v njej; globoke doline od severa na jug in od zapada proti vzhodu zahtevajo za poizvedovanje v malem prostoru po dva poleta ob čisto različnem dnevnem času, ker leže, kadar jih ne obseva solnce v najgloblji senci in zato ni mogoče natančno pregledati. Veliki predeli so pokriti z gozdom, ki potiska svojo mejo na južnih pobočjih do 1900 m visoko ter služi zato večkrat sovražnim postojankam za krinko. Ledniške groblje in pešeni plazovi tvorijo mnogokrat čudne oblike, ki morejo opazovalca motiti, da ne ve, je-li tu učinkovala narava, ali pa so to sovražne zgradbe. Vodne razpoke druga ob drugi, laberje, vrh za vrhom, draga pri dragi otežujejo podrobno orientacijo v doslej nepoznani meri. Opazovanje od strani vsled velike poletne višine in globoko razrezanih dolin ni mogoče. Letalec je zato prisiljen, da napravi večkrat isto pot ter ne more niti poizkusiti, da bi se le za las ognil ljutemu ognju sovražnih obrambnih topov.

To so razmere, ob katerih morajo delovati naši letalci v alpah; enakih pač ni na nobenem drugem bojišču na svetu.

Zračni boj na soški fronti.

Italijanski zrakoplov s streli užgan.

Iz vojnega dopisnega stana se poroča 14. decembra:

Med najvažnejše in obenem najnevarnejše naloge letalcev na bojišču spada napad na sovražna letala, da se sovražnim letalom prepreči opazovanje in metanje bomb. Soška fronta je bila pred kratkim zopet pozorišče takega zračnega boja, ki je bil podvzet z naše strani s posebno smelostjo; odigral se je v vrtočavi višini 2000 metrov nad zemljo ter se je končal z uničenjem italijanskega aeroplana.

25. novembra ob 2. popoldne se je dvignil eden naših dvokrovnikov s pilotom in opazovalcem k poizvedovalnemu poletu. Takoj nato se je javilo, da se je pojavil nad Gorico sovražni letalec. Eden izmed naših vojni pilotov častnikov je nemudoma zasedel enega naših novih bojnih enokrovnikov, ki so nalašč zgrajeni za zračno vojno, ter odletel naravnost proti sovražnemu letalcu in ga napadel. Vojni pilot pripoveduje o boju, ki se je nato razvil, to-le: »Došel sem italijanskega letalca v višini približno 2000 m nad krajem Šempas in otvoril ogenj na čisto kratko razdaljo — utegnilo je biti kvečjemu 200 do 300 m. Že po nekaj streljih iz strojne puške sem opazil, da se je začelo sovražno letalo močno kaditi. Nasprotnik je poizkušal uiti mojemu ognju z urnimi okreti, z begom in vsakovrstnim manevriranjem, a jaz nisem popustil. Ko sem bil na ta način oddal približno 300 strelj, je sovražni aparat nenadoma izginil v globočini. Spustil se je s tako brzino navzdol, da sem ga za trenutek izgubil iz vida. Da bi bolje videl, sem napravil lok ter res zopet zagledal italijansko letalo, kako je že blizu zemlje očividno močno poškodovano stremilo proti lastni črti. Ker sem mogel z gotovostjo soditi, da je sovražni letalec ob teh okoliščinah, potem ko je malone treščil v globino, nesposoben za boj, sem se vrnil na naše letališče in srečno pristal.«

Pilot spredaj omenjenega avstro-ogrskega dvokrovnika, ki se je bil dvignil tik pred bojnim enokrovnikom, je opazoval zračni boj iz male daljave ter ga opisuje takole: »Ko smo bili ob našem poizvedovalnem poletu dospeli približno 2000 m visoko, se nam je približal neki italijanski aparat, in sicer Farmanovega tipa, na 500 korakov. Oddal sem nanj iz strojne puške kakih 30 strelj, nakar sem moral ogenj ustaviti, ker mi je strojna puška obtičala. V istem trenutku sem pa že videl, kako se je naš bojni enokrovník približal sovražnemu aparatu na čisto kratko razdaljo in ga začel ljuto obstreljevati, kar sem spoznal po ognju, ki se je zasvetil ob streljih. Kmalu nato se je začelo italijansko letalo močno kaditi ter se spustilo nenadoma, padajoč v horizontalni legi, v globino. Očividno torej to ni bil nikak nameravan padalni polet nasprotnika, marveč bolj ali manj hud padeč, pri katerem je bilo videti, da je ostalo letalo brez vodstva.«

Pripovedovanje obeh letalcev je potrdilo poročilo artiljerijskega poveljnika, glasom katerega je ob isti uri padlo na tla italijansko letalo Farmanovega tipa, katero so takoj vzeli pod ljut artiljerijski ogenj in je uničili.

Odgoditev italijanske zbornice do 1. marca.

Rim, 14. decembra. V včerajšnji seji je predlagal vladni pristaš Molina, da naj se prekine parlamentarno delo do 1. marca, hkrati pa izrazi željo, da bi novo leto prineslo Evropi mir. Salandra je nato

izjavil, da pritruje temu predlogu in da je prepričan o tem, da brez izjeme vsi poslanci hočejo časten mir, »ki pa se ga ne da drugače doseči kakor z zmago.« Vsak naj zato pomaga po svoji moči, da složni dosežemo mir. V notranjosti ne sme biti ne preganjavcev in ne preganjancev. Rodbine naj v tem svetem boju, ki je sicer dolgotrajen in trd, a prinese gotovo trijumf, dobe tolažbo in oporo v slogi italijanskega ljudstva. Vlada bo vedno brez oddiha delala za to, da bo ljudstvo moglo vstrajati, todt zato je treba sedela vseh. Končno je Salandra želel predsedniku Marcora, naj bi doživel venčanje oprostilnega boja, ter dalje poslal pozdrav četam in poveljnikom. Po ovacijah Salandri, kralju in vojski je bila zbornica odgodena do 1. marca.

V Italiji zapirajo socialiste.

Lučano. Zaprli so veliko socialistov, ker so nabili ponoči letake, s katerimi pozivajo vladu, naj sklene mir.

Turčija v vojski.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 13. decembra. (K. ur.) Turški glavni stan:

Iraška bojna črta.

Nobenih novih poročil.

Kavkaška bojna črta.

Odbili smo presenetljive poizkuse malih sovražnih oddelkov v nekaterih odsekih.

Dardanelska bojna črta.

Anaforta. Sovražne oklopnice so obstreljevale podpirane z opazovalci v zrakoplovih en trenutek naše postojanke. Naše topništvo je odgovarjalo in je uspešno obstreljevalo strelske jarke in sovražne baterije.

Ariburnu. Precej ljuti boji z bombami in od časa do časa dvoboj topov.

Sedil Bahr. Sovražnik je vrgel ponoči od 11. na 12. dec. na naše levo krilo precej bomb. Dne 12. decembra je sovražnik, ko je metal na to krilo eno uro vsakovrstne bombe in torpede in zelo ljuto streljal s puškami in s topovi, izvedel napad, ki ga je pa naše topništvo s krepkim odgovorom popolnoma odbilo in prisililo sovražnika, da se je moral z velikimi izgubami umakniti v svoje strelske jarke.

Bitka ob reki Tigris.

Budimpešta. »A Nap« poroča iz Carigrada: Angleške čete, ki so bile poražene na obeh bregovih reke Tigris, so morali popustiti večinoma tudi svoje topove. Turki se vojskujejo zdaj v ugodnih okolištinah, ker se Angleži, ki so korakali proti Bagdadu, ceste dobro popravili. Z malimi silami Turki lahko zabranijo, da ne morejo sovražni monitorji in druge male enote podpirati operacij Angležev. Sovražne izgube so bile zadnje dni zelo velike. Turki so pokopali na levem bregu reke Tigris nad 700 angleških mrličev.

Dva milijona Turkov oboroženih.

Curih. Posebni poročevalec »Tempsa« poroča: Turki zberejo v kratkem dva milijona oboroženih mož. Pričakuje se velika turška ofenziva in to tembolj, ker so polnoštevilno došli nemški in avstrijski težki topovi, ki so jih pričakovali. Turki prično šele zdaj z odločno vojsko.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. decembra. Uradno se razglša:

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. dec. Veliki glavni stan: Nobenih bistvenih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKA URADNA POROČILA.

Dunaj. (K. u.) Vojni časnikarski stan: 11. decembra. Položaj se je na celi bojni črti izpremenil. Sovražnik je poizkušal dne 10. t. m. napasti pri Kupcyncu ob Stripi (20 km južnozahodno od Tarnopola), a smo ga odbili in vrgli v njegove jarke nazaj.

12. decembra. Na zahodni bojni črti nobene bistvene izpremembe. Mali oddelki so poizkušali prodirati v Galiciji ob Stripi, pri vseh Maryanka, Jožefowka in Biemawa (16, 20 in 24 km južnozahodno od Tarnopola), a napaden na obeh krilih je bil en del ubit, drugi del pa ujet.

POLOŽAJ OB STRIPU.

Vojni poročevalci poročajo dne 14. t. m.: Ruska poročila o ruskih uspehih ob Stripi so popolnoma izmišljena. Sovražnik v zadnjih tednih ni niti za korak napredoval. Radi strašnega mraza ni niti poizkušal popravljati svojih postojank. Nasprotno! Radi snežnih viharjev izpraznjujejo Rusi svoje glavne postojanke. Zadovoljili smo se, da smo zasedli nekaj važnih oporišč, v ostalem jim nismo sledili.

Manjša podjetja, kakor boji za samotne pristave, ker je nam bilo nadležno, da

so jih zasedli Rusi, so vedno izpadli ugodno za nas.

RUSKI »USPEHI« OB STRIPU.

Dunaj, 15. decembra. (K. u.) Iz vojne-ga tiskovnega stana: Ruska uradna poročila v zadnjih tednih so večkrat obveščala o uspehih Rusov ob Stripi, ki naj bi bili v več slučajih odbili napade naših čet. Ruska poročila so brez vsake podlage. Naše čete zadnji teden niso niti enkrat napadle. Gre k večjemu za poizvedbe, ob katerih so prišli mali oddelki v stik s sovražnikom.

POZICIJSKA VOJSKA NA RUSKEM.

Že tedne sem kažejo poročila s severnovzhodnega bojišča, da sta tam oba dela na 800 km dolgi fronti prešla k pozicijski vojski. Črte ob rekah in v močvirjih izgube pač pozimi svoje ovire; vendar se je do pred kratkim opazovalo splošno stremenje, da se zagotovi za čas večjih bojev take kolikor mogoče ugodne odseke. Po tem moramo uvaževati naš zadnji uspeh: pridobitev območja pri Cartorisku. Rusi so s tem izgubili prostor, odkoder bi spomladini neovirano lahko pričeli močno ofenzivo.

Dogodki za fronto Rusov kažejo, da vezbajo kolikor mogoče blizu bojišča nove čete. Očividno zato so zbrali v jugozahodni Rusiji državno brambo in premestili ujetniške taborje v vzhodno Azijo.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. dec. Veliki glavni stan: Nobenih bistvenih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

Amerika.

Prosto spremstvo nemškima atašejema.

London. (Kor. ur.) »Daily Mail« poroča iz Washingtona: Državni oddelek obvešča, da je naprosil angleško in francosko veleposlaništvo, naj izposlujeta nemškima veleposlanikoma Boy-Ed in pl. Papen prosto spremstvo. Omenjeni vladi bosta najbrže prosto spremstvo dovolili le pod pogojem, če se s častno besedo obvežeta, da v vojski ne prevzameta nobenega poveljstva.

Zlata žila iz Evrope v Ameriko.

Stockholm. Iz Evrope so pripeljali newyorškim bankam zopet 87 milijonov zlata.

Rumunija.

Rumunija ne dovoli prehoda.

Frankfurt, 14. decembra. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Bukarešta: Od 12. decembra je ukinjena redna brzojavna zveza med Rumunijo in Rusijo. V Rumuniji je napravilo ugoden vtis, da je Rusija odtegnila svojo čet eod rumunske meje. To je seve največ pripisati vladi, ki je odločno izjavila, da ne bo pod nobenimi pogoji pripustila prehoda ruskim četam.

Besarabski kot.

Budimpešta, 14. decembra. »Pestet Lloyd« se poroča iz Bukarešta: Železniška zveza med Rusijo in Rumunijo, ki bi se morala včeraj zopet pričeti preko Ungheini, ostane še nadalje ustavljena. Luko Reni so zaprli do 20. decembra za vsak promet. Razvrščanje čet v Besarabiji nadaljujejo.

Bukarešt, 14. decembra. Rusi odvažajo od besarabske meje večino svojih četnih formacij. Brzojavna zveza z Rusijo je pretrgana.

Črnovice, 14. decembra. Rusi so poostriili svoje vojaške ukrepe v južni Besarabiji. Obdonavske luke Reni, Ismail in Kilja so zaprte za prosti promet, le vojaške ladje se smejo tu kretati. Begunci poročajo o nadaljujočem se dohajanju ruskih čet. Obvešča se tudi dohd več vlakov s tehničnim orodjem.

Stockholm, 14. decembra. »Stockholms Tidningen« na uvodnem mestu z gotovostjo trde, da že nad 10 dni trajajoče rusko obmejno zaprtje za zasebne vesti temelji edinole v važnem premikanju čet. Tudi pot generala Pau v Petrograd bržkone stoji v zvezi s tem.

Frankfurt, 13. decembra »Frankfurter Ztg.« poroča iz Bukarešta, da Rusi izpreminjajo luko Ismail v bojno luko. Polno strojev poglabuje dohod v luko, tako da bo pristopna tudi bojnim ladjam. Pripravljajo tudi novo nabrežje.

Rumunski izvoz.

Budimpešta, 15. decembra. Iz Bukarešta se poroča: Shod »Kmetijske družbe«, ki naj bi protestirala proti zaprtju izvoza, je pretekle dni potekel zelo burno. Nek udeleženec je opozarjal, da bogate med vojno vse druge nevtralne države, le Rumunija ne vsled vladinih odredb in kmetijstvu škodljive politike. Nekdo drugi je pa očital vladi, da uganja z vagoni sramotno špekulacijo. Rumunija je imela krasno letino, pa je ni mogla doslej spraviti v denar, ker je vlada s svojimi ukrepi odganjala kupce iz osrednjih držav, ki niso hoteli verjeti, da bodo kupljene množine v

resnici šle iz dežele. Sprejet je bil sklep, da se morajo znižati izvozni tarife in odstraniti neenako ravnanje pri izvozu.

Nemški državni zbor.

Liebknechtove interpelacije.

Berlin, 14. decembra. Socialnodemokratski poslanec dr. Liebknecht je stavil med velikim nemirno celo vrsto vprašanj na državnega tajnika v. Jagowa. Jagow je odklonil odgovor na vprašanje, če je vlada pripravljena opustiti raznovrstne aneksijske načrte in takoj pričeti mirovna pogajanja. Glede listin o postanku svetovne vojske, ki naj bi jih vlada predložila državnemu zboru in izbrani parlamentarni komisiji v pretes, je v. Jagow odgovoril, da je bila potrebna tvarina že objavljena. Vlada bo v bodoče objavljala diplomatske razgovore, v kolikor se ji bo zdelo potrebno za pouk javnosti. Vlada noče parlamentarne komisije. Odgovornost tiče le naše nasprotnike. Vlada tudi ni pripravljena ugoditi zahtevi, da bi zunanjo politiko vodil nadzorovala. Odločitve o vojski in miru javnost ne bo dobila. Vlada je tudi odklonila vse odgovore na vprašanja o preskrbi ljudstva in novi notranji politiki. Dr. Liebknecht je stavil k vsaki interpelaciji še dostavke, kar ga je privedlo do navskrižja z zborničnim predsednikom.

Nota Združenih držav Avstro-Ogrski.

Dunaj, 14. dec. 1915.

C. kr. korespondenčni urad razglašja: Ameriška nota v zadevi »Ancone« slove:

Zanesljive izpovedi ameriških in drugih še živčih potnikov parnika »Ancona« kažejo na to, da je izstrelil nek podmorski čoln z avstro-ogrsko zastavo oster strel na parnik, da je poizkušala nato »Ancona« pobegniti, a se je ustavila, ko jo je prehitel podmorski čoln, ki je po kratkem času, preden so še vsi mornarji in potniki mogli priti v čoln, izstrelil več strelav na ladjo, jo končno torpediral in potopil, ko se je nahajalo še veliko potnikov na krovu. Avstro-ogrski vladi je po izmenjavi spisov med Združenimi državami in Nemčijo znano, kakšno stališče zavzemajo Združene države o uporabi podmorskih čolnov ob napadih na trgovske ladje in da je temu razlogu pritrila Nemčija.

Poveljnik podmorskega čolna, ki je napadel »Ancono«, je, da si bili Avstro-Ogrski natančno znani v določenih izrazih obrazloženi nazori vlade Združenih držav, opustil, da bi spravi v varnost moštvo in potnike ladje, katero je nameraval uničiti, ker, kakor se sodi, je ni mogel kot dober plen priversti v kako pristanišče. Vlada Združenih držav sodi, da je poveljnik kršil načela mednarodnega prava in človeštva, ker je obstreljeval in torpediral »Ancono«, ne da bi bil dovolil potreben čas, da bi se prej rešile na krovu nahajajoče osebe in ga zapustile. Poveljnikovo postopanje se more označiti le kot lahkomišljena usmritev neborilcev, ki se ne morejo braniti, ker ob času, ko se je obstreljevala in in torpedirala ladja, se ta, kakor se zdi, ni niti upirala in ni poizkušala bežati in ne zadošča noben drug razlog, tudi ne možnost oprostivne, da se opraviči tak napad. Vlada Združenih držav je zato prisiljena, da sklepa, poveljnik podmorskega čolna je ali kršil svoja navodila ali je pa c. in kr. vlada zamudila, da bi napotila poveljnika svojih podmorskih čolnov, kako naj postopajo, da upoštevajo temelje mednarodnega prava in človečanstva. Vlada Združenih držav ne misli, da se je zgodil zadnji slučaj in ne pripisuje avstro-ogrski vladi namena, da dovoljuje svojim podmorskim čolnom, da uničujejo življenje in lastnino mož. žena in otrok, ki se ne morejo braniti. Misli marveč, da je poveljnik podmorskega čolna ta močan izgred storil brez pooblastila in v nasprotju s splošnimi ali s posebnimi navodili.

Ker morajo temeljiti dobre razmere med obema deželama na splošnem spoštovanju pravice in človečanstva, se ne more od vlade Združenih držav pričakovati, kakor da zahteva, naj c. in kr. vlada potop »Ancone« ožigosa kot dejanje, ki ni postavno in ki se ne more opravičiti, da bo častnik, ki je zakrivil dejanje, kaznovan, in da bodo odškodovani ob napadu na ladjo usmrteni ali ranjeni državljani z izplačilom odškodnine. Vlada Združenih držav pričakuje, da avstro-ogrška vlada vpoštevajoč težo slučaja zahtevno najhitreje (promitly) izpolni, to pričakovanje temelji na veri, da avstro-ogrška vlada dejanja, katero svet obsoja kot nečloveško in barbarško in katero zaničujejo vsi civilizirani narodi in ki je povzročilo smrt nedolžnih ameriških državljanov, ne bo odobraval ali ga branila.

Ameriško armado nameravajo povišati za 400.000 mož.

Washington. (K. u.) Reuter: Državni tajnik vojnega urada priporoča v svojem letnem poročilu, da nameravajo stoječo vojsko povišati na 400.000 mož. Ustanove tudi štiri zračna brodovja.

Ruski uradni list za mir.

Carigrad. Glasilo odeske gubernije izdaja pod naslovom »Vsi si želimo miru«: Dogodki na Balkanu so se zasukali tako, da je postalo nadaljevanje vojske brez pomena. Usoda Belgije in Srbije je že odločena. V knjigi usode je bilo uničenje teh obeh držav določeno naprej. Zapisano je bilo, da obnovi uničenje teh narodov lahko mir.

Najnovejše vesti.

Kje so bolgarske čete?

Solun, 14. decembra. (Kor. ur.) Reuterjev urad poroča: Bolgari so zasedli pozicije na grško-srbski meji, katere so prej imeli zasedene Srbi. Trenotno je vse mirno.

Angleži in Francozi na Grškem v novih postojankah.

Milan, 14. decembra. (Kor. ur.) »Corriere della Sera« potrjuje v nekem poročilu od včeraj zvečer iz Soluna, da so Angleži in Francozi izpraznili zadnji košček srbskega ozemlja in da se sedaj nahajajo na grških tleh ob črti Vardar na višinah jugozahodno od Dojranskega jezera. Bolgari so se ustavili na grški meji.

Nemška atašėja se vrne v Nemčijo.

Haag, 14. decembra. »Daily Telegr.« poroča: Nemška atašėja Boy-Ed in pl. Papen se vrne 28. decembra v Nemčijo. Rusko-angleško prodiranje proti Bagdadu opuščeno.

Carigrad. Ruske čete, ki so jih zbrali pri Kazvinu in Kermanjavu, da sodelujejo ob nameravanem angleškem napadu na Bagdad, so Turki presenetljivo napadli, jih porazili in razkropili. Načrt prodiranja proti Bagdadu je s tem končno rešen.

Goljufije pri vojaških dobavah v Italiji.

Rim, 14. decembra. (Kor. ur.) Škandal pri vojaških dobavah se dnevno množe. Tako so se tudi proti polkovniku intendantu Pasquattu v Veroni pojavile težke obdolžitve in je bil imenovan vsled tega aretiran.

Ponesrečen laški dvokrovnik.

Milan, 14. decembra. (Kor. ur.) Na letališču Taliedo pri Milanu je padel dvokrovnik vsled napake pri motorju. Stroj je uničen, oba letalca-poročnika pa mrtva.

Zasebni promet z ovoji z Ogrsko.

Dne 15., 16. in 17. decembra t. l. je oddaja omotov za Ogrsko neomejena. Z 18. decembrom stopijo dosedanje omejitve zopet v veljavo.

Primorske novice.

Obisk namestnika pri bolnikih iz Gorice. Včeraj je ekselencia, namestnik baron Fries-Skene, v spremstvu vladnega komisarja pl. Krekich-Strassoldo posetil v društveni hiši Avstro-Americe v Trstu se nahajajoče bolnike iz Gorice, ki so bili prepeljani v Trst vsled obstreljevanja Gorice. Namestnik se je zamogel osebno prepričati, da je vsled pomoči lokalnih faktorjev skrb za bolnike, ki je poverjena dr. Morpurgu in dr. Adlersteinu kakor tudi več redovnikom, z ozirom na sedanje razmere izredno dobra.

Nagloma je umrl v Trstu 50 let stari težak Alojzij Petrič. — Nagloma je umrl v Trstu 86 let stari jetniški čuvaj Peter Zupan.

Na soški fronti je padel enoletni prostovoljec, korporal, tehnik visokošolec Viktor Pajnič, star 20 let.

Umrl je v Joannizu furlanski domoljub in izvrstni gospodar Nikolaj Pinat. Bil je eden najbolj delavnih članov furlanskih krščansko-socialnih organizacij.

Ni bil samomor, marveč nesreča. Zgubljena Helena Ripos v Trstu, ki so jo našli z razbito črepinjo na tleh pred bolnišnico, ni nameravala samomora, marveč je le hotela uiti iz bolnišnice. V to svrhu je zvezala skupaj kakih deset rjuh in se po njih spustila skozi okno nizdol. Pri tem sta se pa dve rjuhi razvezali in nesrečnica je telebnila na tla.

V morje padla. Radi teme je te dni krog 9. ure zvečer v morje med pomolom Sartorio in carinskimi skladišči v Trstu enoletni prostovoljec Aleksander Seewald, večer preje pa istotam Anton Slatič, stanujoč v Trstu. Oba je rešil iz morja in tako gotove smrti finančni respicijent Elija Šarič.

Obilico finih rib je te dni preskrbela tržaška aprovizacijska komisija za tržaški trg. Prodajale so se ribe pod nadzorstvom komisije po primeroma zmernih cenah.

Poročilo se je Tomaž Mlekuš, vojak 97. pešp., v Strassburgu na Korškem z gospico Štefanijo Munih iz Sela pri Sv. Luciji.

Šolski semenj za vojske v Trstu je do nesel nad 40.000 K dohodka.

Grobovi na tržaškem pokopališču. Tržaški magistrat opozarja, da 31. marca 1916. poteče desetletna doba za leta 1905. dovoljene grobove. Kdor do te dobe ne stori potrebnega za podaljšanje pravice do groba oziroma grobov, bo to pra-

vico izgubil in grobovi zapadejo na razpolago občine.

Ljubljanske novice.

Ij Stare krušne karte brez veljave. Aprovizacijski odsek mestne občine ljubljanske je svojčas sklenil, da se vsled pomanjkanja moke lahko podaljšuje veljavnost starih krušnih znamk. C. kr. dež. vlada je sedaj odredila, da preneha nadaljnjo uveljavljanje starih krušnih znamk. Tudi so razveljavljene stare karte, katerih rok je bil že podaljšan. Na to odredbo se opozarjajo občinstvo, trgovci in peki.

Ij Ronacherjev večer odpovedan. Za 17. t. m. napovedani Ronacherjev večer v »Unionu« na korist Rdečega križa se radi nastalih ovir ne vrši.

Ij Pozor! Danes poteče rok dolžnosti naznanila za ovojno volno. To naznanilo je poslato v enem izvodu komisiji za prevzemanje volne c. kr. trgovskega ministrstva na Dunaju. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata. V izpolnjevanje te dolžnosti se bo politična oblast prepričala in krivce najstrožje kaznovala.

Ij Mestna zastavljavnica ljubljanske naznanja sl. občinstvu, da se vrši redna inesečna dražba in sicer dne 16. t. m. za v decembru 1914 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.) popoldne od 3. ure dalje v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji dan za stranke pred dražbo.

Pozor! Trgovci in obrtniki se opozarjajo, da poteče dne 15. t. m. rok dolžnosti naznanila za gumi (kavčug). Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, kamor so izpolnjene zopet vrniti.

Dnevne novice.

— Iz seje kranjskega deželnege šolskega sveta dne 14. decembra 1915. Število kranjskega učiteljstva znaša koncem leta 1915. 1054, od tega jih odpade na prvi razred 106, na II. razred 158, na III. razred 316, na IV. razred 474. Pomaknejo se torej v višje razrede, in sicer: v I. razred: Gärtner Franc — Ljubljana; Perz Josip — Livold; Dremelj Ivan — Polica; Blejec Luka — Terzin; v II. razred: Ziser Pavla — Krško; Nagu-Zalokar Ivana — Orehovica; Carnelli Amalija — Hrenovice; Benedičič Franke Marija, Kosce Miha — Bučka; Grad Janko — Moste; v III. razred: Baebler Leopold — Grahovo; Kozamernik Marija — Staritrg pri Ložu; Cerar Angela — Št. Jurij; Poljšak Felicita — Suhor; Knez Rudolf — Št. Vid pri Brdu; Vilhar Katarina — Št. Peter na Krasu; Grom Franciška — Naklo; Bojce Štefanija — Begunje pri Cirknici; Kobal Julijana — Drenov grič; Žebre-Zen Jerica — Skaručna; Stalzer Iv. — Kočevje; Tancig Severa — Izlake. — Službena starostna doklada se prizna profesorju Fr. Stopar v Rudolfovem, in Ivanu Škerlj na II. drž. gimnaziji v Ljubljani. — Metelkovo ustanovo dobe: Schweizer Viktor — Dobropole; Pavčič Anton — Kostanjevica; Skulj Andrej — Tržišče; Mihelič Josip — Predvor; Bajec Ivan — Št. Vid n. Ljublj.; Drašček Anton — Zalog; Dremelj Ivan — Polica; Urbančič Anton — Igavas; Slapšak Julij — Radovljica; Pleničar Josip — Kropa; Ferjan Gustav — Dvor; Kristof Anton — Radovljica. — Premijo društva za obdelovanje vrtov dobe: Högl Franc — Štalcarji; Križnar Josip — Senčur; Levec Ivan — Ljubljana; Korošec Josip — Kor. Bela; Štular Franc — Vavta vas; Potokar Fran — Dragatuš. — Učiteljci Vohinec-Mikota Antonija se začasno upokoji.

— Škofovska beseda o draginji. Škof dr. Waitz na Predarlškem je izdal pastirski list, v katerem pravi o draginji: »Obžalovati bi morali, če bi se neopravičeni očitki dvigali zoper cele stanove, ne da bi se preiskali zadnji viri draginje. Opravičeno se trdi, da ena draginja povzroča drugo. Vzrok ni vedno najti tako lahko, kakor nekateri mislijo. Obžalovati bi morali, če bi se strasti netile v ljudstvu, ki bi privedle do še večjega zla in bi bile hujše od kuge. Obžalovati bi morali, če bi nastala vojska v vojski. Vojske imamo vendar že dosti; ne potrebujemo še vojske med stanov. Sovraštvo do zunanjih sovražnikov je že dovolj veliko; ne potrebujemo še novega sovraštva, nove razkačenosti med stanov, ki bi vse pokvarila, kar je ustvarilo skupno borenje in trpljenje v vojski po slogi in ljubezni do bližnjega. Sovraštvo je slabo sredstvo za pomoč ljudstvu; dalo bi ljudstvu kamenja na mesto kruha!«

— Maršal nadvojvoda Friderik je obiskal naše hrabre čete v vzhodni Galiciji.

Ne porablajte položnic v druge namene, kakor samo za oni namen, ki je natisnjen na srednjem delu položnice, kajti sicer se povzroča veliko nepotrebnega dela in je še možnost mnogo večja, da

se pošiljatev napačno vknjiži. Pomisliti treba, da nimamo na razpolago osebja, ki bi se bavilo z izrednimi deli, in komaj zmaguje tekoče posle. Darov in drugih denarnih pošiljatev torej ne pošiljajte po »Slovenčevih« položnicah.

— Starešina »Danice« poročnik Lovro Sušnik, ki je bil ranjen na severnem bojišču, se nahaja sedaj v toplicah v Pöstyen, hotel Royal 220 na severnem Ogrskem in je precej okreval.

— Pozdravi naših vojakov. S snežnih vrhov pošiljajo pozdrave in žele vesele božične praznike vsem prijateljem in znancem: Fran Kos, desetnik; Fran Feigel, ognjčar; Cimerman, Zavolovšek, desetnik; Malen, Martinčič, podstrelca; Matjašič, Ličen, Bresigar, topničarji; Turri, četovodja; Prihavec, ognjčar. — Poddesetnik Franc Pivk iz Hrašč pri Postojni pošilja prisrčne pozdrave na dopisnici, na kateri je prav dobro narisal Laha, ki se skoro sosedu strahu, ko zagleda naš podmorski čoln.

— Prošnja. V Zalogu v cerkljanski župniji na Gorenjskem je dne 6. septembra umrl veleč. gospod Mihael Barbo, vpok. župnik in duh. svetnik. Rajnik ni zapustil nikakega premoženja — zato tudi ni spomenika na njegovem grobu. Podpisani župni urad se obrača do vseh znancev in prijateljev pokojnikovih, ako blagovolijo kaj prispevati, da se rajnemu blagemu gospodu postavi dostojen spomenik na cerkljanskem pokopališču. Župni urad Cerklje na Gorenjskem, 13. decembra 1915. — Franc Dolinar, župnik.

— Žena in vojna. V soboto smo objavili uradni oklic, ki pravi, da se bo žene in dekleta v večjem obsegu porabilo za gospodarsko in upravno delo v zaledju. Dne 11. decembra so vse avstrijske ženske osrednje organizacije brez razlike strank razglasile, da bodo žene po svojih močeh izpolnile to zahtevo v nadi na skorajšen in časten mir. Ker pa uradni predlog globoko sega v družinsko življenje, bodo te organizacije ta vprašanja temeljito preresetale in zahtevala gotovo merlo vladne pomoči, ki bo potrebna, da se ustvari temelj za razširjeno žensko delo. Posvetovalce se bodo o preskrbi otrok, izobrazbi za poklic in delo, posvetovalnih uradih, zmognosti, vprašanju zaslužka, starosti itd. in bodo nato stavile vojnemu ministru svoje predloge.

— Posnemanja vredno! Prodajalka »Slovenca« v Stožicah pri Ljubljani, ga Marija Smerke je darovala za goriske begunce ves čisti dobiček pri prodaji »Slovenca« v novembru v znesku 37 K 44 vin.

— Iz ruskega ujetništva se je oglašil Franc Klešnik iz Sneberjev, ki je odšel že v začetku vojske na bojišče in od takrat ni bilo od njega nobenega glasu. Šele sedaj se je oglašil njegovi ženi.

— Žensko pomožno društvo Rdečega križa v Radečah pri Zidanem mostu je oddalo kot božični dar slovenskim vojakom na bojišče 7880 cigaret, 1200 cigar in 200 zavojev tobaka.

— Zanimiva sodba. Deželno kot vzklicno sodišče je obsodilo te dni nekega trgovca z Gorenjskega na 50 K globe, ker je prodajal škatlice užigalic po 4 vin. Kupil jih je on po sedaj običajnih cenah na debelo. To sodbo objavljamo v opozoritev vsem onim, ki bi utegnili zaradi enakega priti v kazen.

— Zvišanje določene mere ovsa za žrebece. Da se erarični zrebci, ki se nahajajo v zasebni oskrbi, ohranijo v polni svoji moči, je oblast dovolila, da se jim sme 14 dni pred skalalno dobo pričenši, dajati po 5 kg ovsa na dan in sicer toliko časa, dokler skačejo. Po dokončani skalalni dobi dobivajo zopet toliko ovsa, kolikor ga določa naredba z dne 21. julija 1915 drž. zak. št. 203.

— Najvišjih cen za vino ne bo. K notici o najvišjih cenah za vino v okr. glavarstvu Retzu na Nižjeavstrijskem, »Z ozirom na zgorajšnje govorico so šli zastopniki nižjeavstrijskih vinogradniških okrajev k notranjemu ministru in ga opozorili na velike težave pri določitvi najvišjih cen pri vinu, kar bi v prvi vrsti najbolj zadelo producente. Minister je njihove pomisleke priznal in izjavil, da je bil dotični odlok, ki je dal povoda za vznemirjenje, v prvi vrsti naperjen proti celim trumam ceno dražčih agentov, ki so hodili po deželi in pokupili obilo vina, ki naj bi šlo v tujino. V polnem razgovoru je deputacija dobila prepričanje, da se ne misli postaviti najvišjih cen za vino. Razlike v kvaliteti so po posameznih občinah prevelike in prav težko bi se dalo določiti najvišje cene celo za ceno konzumna vina. Za fina vina, ki so pripravnata za steklenice in imajo že odnekaj izredne cene, pa bi bilo to sploh nemogoče. Če bi se določile najvišje cene, bi najbrže nastopilo pomanjkanje vina. Posestniki nižjih vrst bi se ga sicer radi iznebili, nikakor pa ne posestniki boljših vin. Zadnje vrste bi se kratkoma zadrževalo in tako bi trpeli producenti in trgovci.

— Naročajte »Slovenca«.

ZA BOŽIČNA DARILA primerne knjige:
Pod svobodnim solncem (Fr. Finžgar). Povest davnih dedov. Dva zvezka. 6 K 80 vin., vez. 8 K 80 vin. — Najboljši slovenski zgodovinski roman, vzeti iz dobe boja Slo-
venov proti Bizancu, pisan v krasnem je-
ziku. Ta roman je tembolj aktualen, ker
se vrši na Balkanu.

Dolina krvi (Sheehan-Bregar). Povest iz irskega življenja. 4 K 20 vin., vez. 5 K 80 vin. — Znani irski pisatelj nam slika svoj versko-junaški narod, iz katerega so vzeti mojstrsko risani značaji.

Povest o dveh mestih (Dickens-Cankar). 5 K 50 vin., vez. 6 K 50 vin. — Roman, ki se odigrava v dobi francoske re-
volucije in vpleta v grozne prizore teda-
nje razdiranosti povest plemenite ljubezni
in zvestobe.

Kobzar (Sevčenko-Abram). Izbrane lirčne in pripovedne pesmi z zgodovinskim uvodom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. 2 K 40 vin., vez. 3 K 60 vin.

Mož Simone (Champol-Levstik). Roman 1 K 90 vin., vez. 3 K. — Roman skrivnostnega značaja, ki izredno vzbuja domišljijo.

Hajdamaki (Sevčenko-Abram). (Kobzar II. del.) 1 K 50 vin. (VI. in VIII. skupno 3 K 40 vin., vez. 4 K 50 vin.) Poem z zgodovinskim uvodom v hajdamaščini.

Ponižani in razžaljeni (Dostojevskij-Levstik). Roman. 3 K, vez. 4 K 20 vin. — Ginljiva povest največjega ruskega pisatelja, ki opisuje življenje ruskih nižjih slojev.

Razporoka (Bourget-Kalan). Roman. 2 K, vez. 3 K. — Pretresljiva povest o duševnem trpljenju žene, ki živi v srečnem civilnem zakonu, pa začuti dolžnost in potrebo približati se Bogu in njegovi cerkvi; zabranijo pa to nepremagljive ovire in srčno hrepenenje po spravi z Bogom se razvije v grozne duševne muke.

Živčne bolečine odstrani vtriranje s Fellerjevimi bol lajšajočim, živce pomirjajočim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. „Elza-fluid“. Izvrsno domače zdravilo. 12 steklenic poštne prosto samo 6 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elztrg št. 285 (Hrvatska). Čez stotisoč zahvalnih in priznalnih pisem. (—b—)

KINO CENTRAL v dežel-
nem gledališču 2674

od torka 14. do četrta 16. decembra.

ČRNI HUJAR.

Velika najnovejša drama.
Mojstersko delo Harry Plela!
Predstave se vrše ob 4. uri popoldne,
ob 1/2 6., 7. in 1/2 9. uri zvečer.

„Veliki stenski
skladni (Block) koledar,
za leto 1916“

izide v par dneh. Edini slovenski koledar te vrste, ki bo služil obenem kot beležni koledar. Z ozirom na praktičnost, bo ta edini slovenski koledar neizogibno potreben vsem občinskim in župnijskim uradom, odvetnikom, notarjem, trgovcem, obrtnikom in privatnikom. Cena mu bo K 240 po pošti K 260. Naročila naj se izvoli pošiljati založniku

I. ŠTOKA, knjigarna in papirnica v Trstu,
ulica Molina piccolo 19. 2084

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
POROČNIŠČA.
LJUBLJANA, KOMENSKA ULICA 4
SEK. ZDRAVNIŠTVA DR. FR. DERGANČ

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!
Obstoj tvrdke že čez 50 let.

Išče se

meblirana soba

prijave se prosijo takoj na naslov: Hotel
„Union“ št. 52. 2678

Mirko Puppis
učenc V. razr. lj. šole

včeraj ob 1/2 2 pop. po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v starosti 10. let zaspal v Gospodu.

Pogreb predraga se bo vršil jutri v četrtek 16. t. m. ob 2. uri pop. iz želne bolnice na pokopališče k svetemu Križu.

Sp. šiška - Ljubljana, 15. dec. 1915.

Frano Puppis, urad. V. razr. podp. društva, oče. — Marija, mati. — Janko, brat — Albina, Slavka, Anica, sestre.

Albina Treven roj. Plrc

v Idrji dne 12. t. m. v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v torek ob 1/2 4. popoldne.

Blage pokojnice ostanki vsem članom v najblažjem spominu!

Kotoliška delavska družba v Idrji.

V najem se vzame
hiša s trgovino in gostilno
ali samo trgovina pri mestu ali trgu. Naslov pove 2683 upravn. „Slovenca“ pod št. 2683.

Laneno seme
v vsaki množini se kupi.
Ponudbe na
A. ZANKL, sinovi,
tovarna barv v Ljubljani.

Povečane slike
do naravne velikosti, kakor tudi
oljnatih portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki
3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK
prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Ježice
(Knoppert) kupuje po najvišji ceni
tvrčka 2680

K. A. KREGAR, LJUBLJANA,
sv. Petra cesta 21-23.

ZELOČNA TINKTURA RAZPOŠILJA
Lekarnarja PICCOLIJA
v Ljubljani
krepča telesno, pospešuje zdravilo
prebavo ter odpravlja težave. PO POVZETJU

1 steklenica 20 dinarjev. Naročila po povzetju.

Šartljeva moka brez vsakih kart!

Samo pri meni lahko dobite vsako množino fine šartljeve moke. Samo 1 zavitek rabite za 1 šartelj brez kake druge moke, brez sladkorja, brez kvasa itd. Mnogo 100 zavitev že razprodal. Ravno tako priložimo vsakemu navodilo! Moka ostane tudi delj časa, če se na suhem hrani! Samo kratak čas bo še dobiti, zato naročite takoj a manj kot 3 zavite ne morem poslati. Cena za 1 zavitek samo K 1-30. Pazite, da ne zamudite, ter da se pozneje ne bodejte kesali!

Raspošiljalnica šartljeve moke
Ivan Urek, Borovlje, Koroško.

Velika božična prodaja.

Kljub naraščajoči draginji splošnega blaga se bodo radi ogromne zaloge in konca se-
zije vsi predmeti prodajali po čudovito nizkih cenah in sicer:

Za dame in deklice.

Kostumi v najnovejših barvah in oblikah, pa-
letoti, plašči, bluze, krila, gumijevi plašči in
vse vrste kožuhovine itd.

Za gospode in dečke.

Modne in športne obleke, suknje črne, bar-
vane dolge in kratke, kratki jopiči s kožno
ali volneno podlogo, mestni kožuhi, hlače,
klobuki, čepice, itd.

Za vojaštvo.

Plašči, bluze, Breechio-hlače, gumijevi plašči,
jopiči iz usnja s kožno ali volneno podlogo,
čepice itd.

Ljubljansko
prej angleško skladišče oblek
O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

VILA

v najlepšem kraju Ljubljane se zaradi odpotovanja
proda. — Naslov v upravn. „Slovenca“ pod št. 2637.

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za
moške, ženske in dečke.

2371 **Velika izbir**
površnih jopic
za dame in deklice.

„Pri Škofu“.

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.
Podružnica tvrdke R. MIKLAUC.

Služba
organista in cerkvenika
se odda, kje, pove uprava tega lista pod št. 2673.
(Znamka za odgovor.)

Ig. Hladnik. 2678 (3)
Dva Božična Slavospela
za solo, mešan zbor in orgle.
Cena 1 K.

Zahvala.

Za dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega srčno ljubljenega
sina, brata in svaka, častitega gospoda

Patra Ladislava Jeglič
franciškana

se vsem prav srčno zahvaljujemo.

Posebno hvalo pa smo dolžni preč. g. dekanu Koblarju iz Kranja za
vodstvo pogreba in ganljiv cerkven govor, domačemu gospodu župniku
Vodrošku za vse mnogoštevilne dnevne tolažilne obiske v času
bolezni in vsem svetnim in redovnim čč. sobratom. Zahvaljujemo se istotako
gđ. učiteljici za udeležbo pogreba s solsko mladino, Marijini družbi Pod-
breški in sploh vsem župljanom, ki so v tako velikem številu spremili
pokojnika na njegovi zadnji poti.

Podbrezje, dne 14. decembra 1915.

Zalujoči ostali.

1 pomočnika
in 2 vajenca

sprejme takoj mizararski mojster Ivan Zalokar,
Podgora 1. p. št. Vid nad Ljubljano.

Dobro ohranjena
otroška igrača

se ceno proda. Kje pove uprava „Slo-
venca“ pod št. 2645.

Sedaj v vojnem času najbolj praktična
in hvaležna

Božična in novoletna darila
so samo

Gritzner in Afrana
10 letna daranjela! šivalni stroji

so najboljši in nedo-
sežni v trpežnosti za
rodbinsko rabo in obrt.

Prednost: krogljičen tek,
2381 biserni nboč.

Pouk v vezenju brezplačno v hiši.

Edina lovarniška zaloga šivalnih strojev
Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo blizu franciškanskega mostu, levo, 3. hiša.

Na prodaj

les zidarskega odra.

V nedeljo 19. dec. ob pol 3. uri
popoldne se bo razprodal pri novi
cerkvi v Mirni peči (Dolenjsko)

les zidarskega odra,
ki je poraben za kako streho, poslopje
in krajši kosci pa za kurjavo. Kupci
se vabijo. 2686

Cerkveni stavbeni odbor v Mirni peči.

Export
žepnih električnih
svetiljk
in
baterij

K. A. Kregar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23.
— Trgovci velik popust. —

500 K 2332

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pis-mom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12/82 Ogrsko

Ria-Balsam.

Božič 1915.

P. n. občinstvu vljudo nazna-njam, da sem osebno nakupil v prvovrstnih tovarnah različne pred-mete za

božična darila.

Imam sedaj bogato zalogo ju-velov, zlatnine, srebrnine in ur, dalje raznovrstne vojno-spominske predmete: lastno patentovane in druge različne spominske prstane in vsakovrstne znake, Zastopstvo »oficijelnih vojnih kozarcev«.

Lud. Cerne

juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Najnižje cene.

Solida in točna posrežba.

60.000 K

znaša glavni dobiček srečk »Avstrijskega rudečega križa«, kojih prihodnje žrebanje se vrši dne 2. jan. 1916! — Zahtevajte pro-spekt! — Srečkovno zastopstvo 11. Lju-bljana.

Razpis dobave.

Podpisana potrebuje večjo množino

krompirja, kislega zelja, kisle repe, graha in ostalega sočjuja ter masti in sira.

Kdor bi imel za prodajo kaj takega blaga, naj izvoli poslati svoje ponudbe z navedbo cene na podpisano

Hrvatsko selsko blagajno vpis. zadruga z neomejenim jamstvom

K. STARI

pri Splitu, Dalmacija.

Modni salon 2100

Stuchly-Maschke

Ljubljana

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebno izbrane novosti z Dunaja

Priporočila: največjo izbero klobukov za dame in de-klice kakor tudi bogato za-logo žalnih klobukov.

Solidno blago. Popravila točno in vestno. Priznana nizke cene. Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina pletenin, trikotaž in perila.

Priporočila svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejske, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Kot organistinja

se sprejme na neki župniji pošteno, pridno, dekle, ki je orgljanja vsaj toliko zmožno, da more spremljati pesmi iz navadnih cerkvenih pesmaric. Po-sebno pa jej mora biti pri srcu lepota in snažnost v cerkvi. Več pove uprava lista pod šteč. 2641.

Sprejme se na neko graščino dober

hlapec h konjem

dobra plača, stanovanje in kurjava zastonj; dalje priprosta ženska z manjšim dohodkom, ki bi oskrbovala cvetličnjak; stanovanje in kurjava prosto, odškodnina v poljskih pridelkih. Poblizje se izve pri tvrdki

St. & C. Tauzher, Ljubljana, Dunajska cesta šteč. 47.

 Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na dožitve in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življensko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastonj in pošljinine prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

Uodilna znamka

domače čevljarske industrije, so neporekljivo, naši svetovnoznani

TURUL

tovarna čevljev

akcijska družba

ALFRED FRANKL, KOM. DRUŽBA

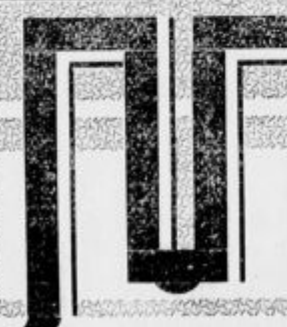
Največjed odjetje svoje vrste v monarhiji

Henrik Seljak

prodajalna

Ljubljana, Prešernova ulica 52

1833

 Modni salon

2191

priporočila cenjen. damam in gospicam svojo bogato izbero najokusneje nakitenih klobukov, vedno novih dunajskih modelov, praznih oblik prvovrstnih tovarn in najmodernejšega nakita. **Zalni klobuki vedno v zalogi.** **Popravila po želji.**

Priznana najnižje cene. — Zunanja naročila z obratno pošto.